

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П.І.ЧАЙКОВСЬКОГО**

Кафедра теорії та історії культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Проректор з навчальної роботи
в.о. проф. Бондарчук В.О.**

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ф А Х

Другого рівня вищої освіти

галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

спеціальність: 034 «Культурологія»

Освітньо-наукова програма: «Музична культурологія»

Освітній ступінь «Магістр»

Київ - 2020 рік

Програма навчальної дисципліни «**Фах**» для студентів другого рівня вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» у галузі знань 03 «Гуманітарні науки», за спеціальністю 034 «Культурологія», освітньо-науковою програмою «Музична культурологія». - 31 с.

Автори-укладачі: викладацький колектив кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Керівник - **Тишко С.В.**, доктор мистецтвознавства, професор кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

Рецензенти: **Андрущенко Т.І.**, доктор філософських наук, професор кафедри суспільних наук Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

Схвалено Науково-методичною радою НМАУ імені П. І. Чайковського для студентів освітнього ступеня «Магістр» в галузі знань 03 «Гуманітарні науки», за спеціальністю 034 «Культурологія», спеціалізації «Музична культурологія».

Протокол №10 «20» серпня 2020 року.

© Тишко С.В., викладацький колектив
кафедри теорії та історії культури, 2020 рік
© НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2020 рік

Обсяг курсу – 300 годин
 Аудиторних – 102 години
 Індивідуальних - 102 години
 Самостійних – 198 годин
 Залік – 1, 2, 3 семестри

**Опис навчальної дисципліни
 «ФАХ»**

Найменування Показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 10	03 «Гуманітарні науки»	дисципліна загально- професійної підготовки
	034 «Культурологія»	
Індивідуальне науково-дослідне завдання:	спеціалізація: «Музична культурологія»	Теоретичні, лекційні:
Загальна кількість годин: 300		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 4,43	освітній ступінь: магістр	Практичні, семінарські:
		Самостійна робота: 198
		Індивідуальні завдання: 102
		Вид контролю: залік – 1,2,3 семестри

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета і завдання курсу

Найважливішою тенденцією вищої освіти є прагнення досягнути гармонійного розвитку людської особистості. Саме на вивченні культури як специфічного суспільного явища зосереджена увага культурології як фахової дисципліни. Метою наукового дослідження культури є висвітлення творчих можливостей людини, пізнання природи індивідуальності, особливостей особистісної свідомості. Світова наука досягла значних успіхів у вивченні історії й теорії культури конкретних епох, регіонів, специфіки її структурних елементів, методології дослідження культури як соціальної пам'яті людства. Тому дослідження історії та теорії культури збагачує студента не тільки новим знанням, але й новим творчим досвідом.

Аналіз традиційних та нових проблем культурології здійснюється на основі міждисциплінарного синтезу – культурологічного знання та музикознавства, мистецтвознавства, естетики, філософії – що у свою чергу, призводить до суттєвого збагачення проблемно-тематичного поля як культурології, так і мистецтвознавства й музикознавства. Основними методологічними засадами культурологічного аналізу, що забезпечують коректність наукових узагальнень, є принципи історизму та діакронії. Такий підхід, що супроводжується розглядом та вивченням основних естетичних та культурологічних категорій – образ, художній стиль, художня композиція, художній зміст та форма, художня творчість тощо, в процесі їх історичного становлення, - дозволяє уникнути умоглядних схем, подолати схоластичність суджень. Також він дозволяє розімкнути культурологічні методи в галузь художньої культури. Дисциплінарна суміжність культурології з історією мистецтва, історичною психологією, антропологією дозволяє пояснити такі складні проблеми, як джерела виникнення стійких типів художнього мислення одночасно в різних видах мистецтва, єдині композиційні прийоми в художніх та музичних творах різних культур. Тим самим культурологічні узагальнення не привносяться ззовні, а розкриваються як грані еволюції художнього процесу. Музичне мистецтво у його різноманітних проявах, яке досліджується у вимірі соціокультурних інститутів та практик, що забезпечують формування культурних норм та цінностей, проявляє потужний потенціал, актуальний для подальшого впровадження у різноманітні сегменти культурно-мистецьких практик.

Мета курсу:

- підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють глибокими теоретичними та практичними знаннями з теорії та історії світової культури, необхідними для самостійної професійної діяльності в галузі культурології;
- використовуючи синтез історичного та теоретичного (включаючи музикознавчий аспект) знання, що застосовується до культурології, навчити студентів самостійно мислити, чітко висловлювати авторську думку як у формі письмового тексту, так і в усному мовленні, робити аргументовані висновки щодо досліджуваної проблеми;
- випрацювати механізми аналізу взаємозв'язку культурних текстів та контекстів;
- виробити вміння вести діалог, доводити свою думку, а також аргументувати власну усвідомленість в галузі культурології, демонструвати широку ерудицію, вміти формулювати найгостріші проблеми теорії та історії культури;
- сприяючи розвитку особистості студента, сформувати розуміння витоків смислоутворення в мистецтві, а також особливостей художньо-символічного "словника" різних епох, тенденцій розвитку світової культури в минулому та сьогоденні;
- демонструвати високий рівень мовної компетентності у фаховій комунікації іноземними мовами;
- сформувати усвідомлення етичної місії культуролога та створити передумови для подальшого саморозвитку та реалізації у спеціальності.

Завдання курсу:

- навчити студентів орієнтуватися в культурному середовищі сучасного суспільства та довести розуміння сутності національної самобутності певної культури;
- прищепити студентам вміння орієнтуватися в складних проблемах загальної теорії та історії культури, зокрема в проблемі діалогу культур;
- вміти аналізувати необхідні джерела щодо наявних підходів до тих чи інших явищ та процесів музичного мистецтва, верифікуючи інформацію, що у них міститься;
- виховання у студентів національної свідомості; розуміння різноманітності та самоцінності культур;

- надати знання щодо розуміння ролі зовнішніх (культурний менталітет, соціальні стосунки тощо) та внутрішніх (художня традиція, оновлення прийомів мови тощо) факторів в історичному русі мистецтва;
- формування навичок, необхідних для експертизи у сфері музичного мистецтва щодо об'єктів, постатей, процесів і т.ін., з належною аргументацією, заснованою на сучасних методах культурології;
- залучення студентів до науково-теоретичних дискусій з теорії та історії культури з метою найповнішого розкриття творчої індивідуальності, стимулювання творчої ініціативи, вдосконалення професіоналізму;
- вироблення у студентів власних теоретичних, ідейно-мистецьких поглядів та художнього смаку;
- залучення студентів до практичної наукової роботи в культурологічній галузі.

Студенти повинні знати:

- проблеми загальної теорії та історії культури, історичну типологію культури та мистецтва: художні епохи, стилі та жанри тощо;
- закономірності історичного розвитку світової та вітчизняної культури;
- сутність національної самобутності певної культури;
- універсальні культурологічні категорії на матеріалі культури та мистецтва;
- наукові, науково-критичні, мемуарні, епістолярні тексти вітчизняних та західноєвропейських авторів у контексті світової та української національної культури та в аспекті культурологічної ідеї;
- методи роботи з науковою інформацією з обраної проблеми;
- методологічну та теоретичну базу дослідження на матеріалі певної культурологічної проблеми;
- термінологічний апарат культурології та мистецтвознавства (стиль, жанр, художній образ тощо);
- культурні та психологічні фактори впливу на процеси формотворення у культурі та мистецтві, художності змісту та форми; умовності та знаковості художнього образу; про інтерпретацію як невід'ємну умову буття художнього тексту у контексті культурологічного аналізу;
- регулятивні документи, що є фундаментом для реалізації культурно-мистецької діяльності в Україні та світі, орієнтуватися у стандартах професійної етики та міжкультурної комунікації;
- актуальні інформаційні, комунікативні засоби та технології, що становлять невід'ємну частину мистецької наукової та проєктної діяльності;
- актуальну програму щодо культурної політики країни та володіти розумінням повноважень відповідних інституцій, що її забезпечують.

Студенти повинні вміти:

- володіти пошуковим методом, знаходити необхідні наукові джерела та дані;
- орієнтуватися у колі актуальних проблем сучасної гуманітаристики та вміти розрізняти їхні універсальні та локальні прояви;
- робити культурологічний аналіз культурних (художніх) явищ з кута поставленої проблеми, диференціювати художні явища у конкретному культурному контексті;
- здійснювати критичний аналіз текстів, диференціюючи наявні у них підходи відповідно до знання про їх локально-хронологічні, естетико-філософські тощо особливості;
- розробляти розгорнутий план власного наукового дослідження з обраної культурологічної проблеми;
- формулювати власну наукову гіпотезу, загострювати проблемну ситуацію наукового дослідження через розуміння критеріїв його оптимізації;
- володіти базовим термінологічним апаратом культурології та мистецтвознавства у його сучасних розгалуженнях;
- створювати наукові тексти за культурологічними та мистецтвознавчими джерелами, відокремлювати власні думки від чужих, коректно використовувати цитати та бібліографічні посилання у власній письмовій роботі;
- робити самостійні наукові висновки з окресленої локальної культурологічної проблеми щодо конкретного обраного матеріалу дослідження;
- публічно захищати свої дослідження (робити наукове повідомлення, вміти відповідати на запитання, аргументувати свою позицію); презентувати та доводити свою власну точку зору;
- використовуючи актуальний технічний інструментарій для створення презентацій власних досліджень;
- розробити та оформити згідно наявних стандартів концепцію власного культурно-мистецького проєкту, що базується на знанні відповідних законодавчих норм;
- здійснити аналіз ефективності запровадженої культурної політики у тому чи іншому сегменті музичного мистецтва та суміжних із ним культурно-мистецьких практик;
- здійснити експертну оцінку того чи іншого культурного об'єкту музичного мистецтва;
- робити критичний аналіз культурно-мистецьких проєктів, з об'єктивним обґрунтуванням їхньої соціокультурної цінності у відповідності до зазначених параметрів щодо цільової аудиторії;
- складати тайм-лайн власного культурно-мистецького-мистецького проєкту;
- вільно володіти іноземними мовами, застосовувати їх як належний інструмент діалогу в межах фахової наукової спільноти, широких колах

нефахівців, у культурно-просвітницькій та культуртрегерській діяльності; вміти визначати пріоритети щодо актуальних культурно-мистецьких явищ, виходячи з власної громадянської позиції та обстоюючи доцільність наведених аргументів.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Сучасна педагогіка та гуманітаристика приділяє особливе значення проблемам розвитку самостійності творчого мислення студентів. Актуальність цієї проблеми пов'язана із задачами інтенсифікації навчання, посиленням його розвиваючого ефекту. Різні аспекти цієї проблеми розробляються сучасними спеціалістами як у галузях науки, так і в галузях мистецтва. Теми, що стимулюють творчу ініціативу й самостійність студентів, набувають значення першості та прискіпливо розглядаються фахівцями.

Самостійна робота студентів спрямована на досягнення наступних цілей:

- засвоєння знань про закономірності розвитку культурно-історичних епох, стилів і напрямків, національних шкіл у культурі;
- використання набутих навичок та вмінь у подальшій професійній діяльності, формуванні власної культури.

Взагалі поняття самостійна робота студента за своєю структурою та внутрішньою сутністю не є однозначним. Самостійність виявляється на різних рівнях та синтезує: вміння студента орієнтуватися у незнайомому матеріалі; готовність шукати ефективні шляхи в роботі.

Основні педагогічні принципи, що допомагають у досягненні максимального ефекту в навчанні та самостійній роботі студентів:

1. Збільшення матеріалу, що використовується у практиці навчання, розширення кругозору за допомогою опанування широкого кола історико-культурних явищ, сучасної наукової літератури, публікацій у іншомовних фахових виданнях. Кількість засвоєного та асимільованого студентом матеріалу з часом трансформується в художньо-інтелектуальну діяльність.

2. Другий принцип вимагає відходу від пасивно-репродуктивних (уподібнювальних) засобів діяльності, що інколи має місце у студентському середовищі. Мова йде про надання можливості певної свободи та незалежності студенту, які були б ідентичні рівню його інтелекту, загальних та спеціальних здібностей. Свобода в самостійних творчих пошуках – це мета педагогіки, конкретне завдання для викладача.

3. Третій принцип – залучення до навчального процесу сучасних інформаційних технологій, а саме аудіо- та відео-матеріалів. Це один з

оптимальних засобів швидкого та різнобічного поповнення багажу знань студента-культуролога, розширення його художньо-інтелектуальних горизонтів, розширення професійної ерудиції. Крім того, потрібно назвати обов'язкове відвідування студентами виконавських концертів, оперних та театральних вистав, художніх виставок та інших культурних заходів.

Загальний обсяг курсу 300 годин. Курс розрахований на 1, 2, 3 та 4 семестри, передбачає 102 години індивідуальних занять на кожного студента, а також самостійну роботу обсягом 198 годин.

Підсумковою формою контролю за професійним та творчим розвитком студента є залік у 1, 2, 3 семестрах.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН КУРСУ

семестр	всього	індивідуальні заняття	самостійна робота	форма контролю
1	68	28	40	залік
2	125	40	85	залік
3	37	14	23	залік
4	70	20	50	
всього	300	102	198	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ І.

Змістовий модуль 1

- Постановка певного наукового завдання, виходячи із персональних наукових зацікавлень студента та моніторингу актуальних дослідницьких векторів (в Україні та світі);
- Формулювання власної наукової гіпотези, обґрунтування її у контексті завдань сучасної культурології;
- Виокремлення та загострення проблемної ситуації наукового дослідження з метою пошуку найбільш функційно дієвого методологічного підґрунтя;
- Розробка плану-проспекту дослідження;
- Поглиблення розуміння культурології як інтегративної наукової галузі знання, яка існує на перетині культурфілософії, культурпсихології, культурної та соціальної антропології, мистецтвознавства тощо; вивчення літератури з проблеми філософської рефлексії про мистецтво, у тому числі літературознавчих та мистецтвознавчих праць, які містять культурологічний та естетичний аспекти дослідження;
- Подальша систематизація, закріплення та розширення теоретичних та прикладних (практичних) знань студентів зі спеціальності: розуміти універсальні культурологічні категорії на матеріалі мистецтва (культурне буття міфу та його вплив на способи художнього мислення, історичний словник міфів і художні сюжети, що "кочують", змістовний та формальний бік архетипу, бінарні опозиції в сфері художнього фантазування, діонісійський та аполонівський чинники, пластичність та живописність як основи художньої свідомості, роль художнього стилю та жанру в створенні музичної поетики стилю).

Змістовий модуль 2.

- Пошук та опрацювання джерел задля ґрунтовної аргументації дослідницького вибору наукової проблематики;
- Диференціація та верифікація наявного корпусу джерел;
- Творче вирішення дослідницького завдання, необхідність продемонструвати ефективність способів вирішення наукової проблеми;
- Самостійне формування теоретичного апарату власного дослідження, здатність опановувати сучасні наукові методи;
- Подальший пошук наукових джерел з обраної проблеми, їх критичний аналіз і класифікація, вміння робити висновки про стан вивчення даної проблеми.

МОДУЛЬ II

Змістовий модуль 3

- Диференціація актуальних для поля дослідження художніх явищ у широкому культурному контексті;
- Критична обробка фактичного матеріалу, диференціація, систематизація і класифікація художніх явищ або процесів в межах поставленої проблеми, в конкретному культурному контексті.
- Здійснення глибокого і докладного музично-культурологічного аналізу обраного історико-культурного, мистецького процесу або явища;
- Систематизація матеріалу дослідження на різних рівнях, здобута внаслідок емпіричного пізнання, класифікація культурологічних явищ, виявлення внутрішнього зв'язку між ними;
- Аналіз впливу культурних та психологічних факторів на процеси формотворення в мистецтві, художності змісту та форми; умовності та знаковості художнього образу; уявлення про інтерпретацію як невід'ємну умову буття художнього тексту та здатність здійснити в цьому контексті музично-культурологічний аналіз;
- Грамотне оперування фундаментальними культурологічними і мистецтвознавчими категоріями (художня епоха, стиль, жанр, художній образ і т. і.);

Змістовий модуль 4

- Робота із структурою тексту, перевірка логічних зв'язків всередині цілісного тексту дослідження;
- Формулювання наукових висновків з окресленої локальної культурологічної проблеми щодо конкретного обраного матеріалу дослідження, усвідомлення ступеню його наукової новизни;
- Оформлення тексту роботи згідно регулятивних норм;
- Створення плану захисту дослідження та вибір форми його презентації;
- Публічний захист свого дослідження (робити наукове повідомлення, відповідати на запитання, захищати свою позицію); вміти чітко проводити та аргументувати власну точку зору.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Усього	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
			Теоретичні лекційні	Практичні Індивідуальні	Самостійна робота	Контрольний модуль
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ І.						
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Постановка певного наукового завдання, виходячи із персональних наукових зацікавлень студента та моніторингу актуальних дослідницьких векторів в Україні та світі	4	2		2	2	
Тема 2. Формулювання власної наукової гіпотези, обґрунтування її у контексті завдань сучасної культурології	9	4		4	5	
Тема 3. Виокремлення та загострення проблемної ситуації наукового дослідження з метою пошуку найбільш функційно дієвого методологічного підґрунтя. Розробка плану-проспекту дослідження	9	4		4	5	
Тема 4. Поглиблення розуміння культурології як інтегративної наукової галузі знання, яка існує на перетині культурфілософії, культурпсихології, культурної та соціальної антропології, мистецтвознавства тощо;	9	4		4	5	
Тема 5. Вивчення та засвоєння літератури з проблеми філософської рефлексії про мистецтво, у тому числі літературознавчих та мистецтвознавчих праць, які містять культурологічний та естетичний аспекти дослідження	27	10		10	17	
Тема 6. Робота над систематизацією, закріпленням та розширенням теоретичних та прикладних (практичних) знань зі спеціальності. Розуміння універсальних культурологічних категорій на матеріалі мистецтва	10	4		4	6	
Разом за змістовим модулем 1:	68	28		28	40	
Змістовий модуль 2.						
Тема 1. Пошук та опрацювання джерел задля	28	8		8	20	

Назва змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Усього	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
			Теоретичні лекції	Практичні Індивідуальні	Самостійна робота	Контрольний модуль
1	2	3	4	5	6	7
грунтовної аргументації дослідницького вибору наукової проблематики						
Тема 2. Робота над диференціацією та верифікацією наявного корпусу джерел	23	8		8	15	
Тема 3. Творче вирішення дослідницького завдання, демонстрація ефективності способів вирішення наукової проблеми	28	8		8	20	
Тема 4. Самостійне формування теоретичного апарату власного дослідження, здатність опановувати сучасні наукові методи	23	8		8	15	
Тема 5. Подальший пошук наукових джерел з обраної проблеми, їх критичний аналіз і класифікація, вміння робити висновки про стан вивчення даної проблеми	23	8		8	15	
Разом за змістовим модулем 2:	125	40		40	85	
МОДУЛЬ II						
Змістовий модуль 3						
Тема 1. Робота над диференціацією актуальних для поля дослідження художніх явищ у широкому культурному контексті	5	2		2	3	
Тема 2. Критична обробка фактичного матеріалу, диференціація, систематизація і класифікація художніх явищ або процесів в межах поставленої проблеми, в конкретному культурному контексті	8	3		3	5	
Тема 3. Здійснення глибокого і докладного музично-культурологічного аналізу обраного історико-культурного, мистецького процесу або явища	8	3		3	5	
Тема 4. Систематизація матеріалу дослідження на різних рівнях, здобута внаслідок емпіричного пізнання, класифікація культурологічних явищ, виявлення внутрішнього зв'язку між ними	5	2		2	3	
Тема 5. Аналіз впливу культурних та психологічних факторів на процеси формотворення в мистецтві, художності змісту та форми; умовності та знаковості художнього образу; уявлення про	5	2		2	3	

Назва змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Усього	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
			Теоретичні лекції	Практичні Індивідуальні	Самостійна робота	Контрольний модуль
1	2	3	4	5	6	7
інтерпретацію як невід'ємну умову буття художнього тексту та здатність здійснити в цьому контексті музично-культурологічний аналіз						
Тема 6. Грамотне оперування фундаментальними культурологічними і мистецтвознавчими категоріями (художня епоха, стиль, жанр, художній образ і т. і.)	6	2		2	4	
Разом за змістовим модулем 3:	37	14		14	23	
Змістовий модуль 4						
Тема 1. Робота із структурою тексту, перевірка логічних зв'язків всередині цілісного тексту дослідження	20	6		6	14	
Тема 2. Формулювання наукових висновків з окресленої локальної культурологічної проблеми щодо конкретного обраного матеріалу дослідження, усвідомлення ступеню його наукової новизни	20	6		6	14	
Тема 3. Оформлення тексту роботи згідно регулятивних норм	14	4		4	10	
Тема 4. Створення плану захисту дослідження та вибір форми його презентації	8	2		2	6	
Тема 5. Публічний захист свого дослідження. Вміння робити наукове повідомлення, відповідати на запитання, захищати свою позицію), чітко проводити та аргументувати власну точку зору	8	2		2	6	
Разом за змістовим модулем 4:	70	20		20	50	
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ I, II:	300	102		102	198	

САМОСТІЙНА РОБОТА (198 годин)
передбачає наступні завдання:

- Активне читання та інформаційна обробка наукових культурологічних першоджерел (з історії та теорії культури), філософсько-естетичної та мистецтвознавчої літератури з питань фаху, монографій та епістолярних

матеріалів, із обов'язковим залученням джерел іноземними мовами, періодики, джерелознавчих та архівних документів, критики, а також художньої літератури по суміжним, контекстним проблемам обраного предмету дослідження і т.ін.

- Відвідування індивідуальних, лекційних, семінарських, практичних занять педагогів з основних фахових дисциплін, які викладаються на кафедрі теорії та історії культури та теоретичне засвоєння методів їх викладання.
- Активне читання та інформаційна обробка наукових культурологічних першоджерел (з історії та теорії культури), філософсько-естетичної та мистецтвознавчої літератури з питань фаху, монографій та епістолярних матеріалів, періодики, джерелознавчих та архівних документів, критики, а також художньої літератури по суміжним, контекстним проблемам обраного предмету дослідження і т.ін.
- Відвідування музеїв, театрів, кінотеатрів, концертних залів, екскурсій тощо.
- Пасивна й активна участь у науково-теоретичних і практичних конференціях, концертах, олімпіадах, конкурсах письмових робіт.
- Відвідування захистів дисертацій.
- Прослуховування музики.
- Відвідування бібліотек, інтернет-бібліотек.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи студентів:

У процесі проведення контрольних заходів викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами.

Результати самостійної роботи студентів оцінюються екзаменатором відповідної дисципліни або комісією.

Результати оцінювання самостійної роботи студента проявляються у проведенні контрольних заходів з конкретної дисципліни.

ВИМОГИ ДО ЗАЛІКІВ

(1-3 семестри)

На заліках студент повинен виявити знання культурологічної та мистецтвознавчої термінології та основних понять, категорії теорії та історії

культури, теорії та історії музичного мистецтва, пов'язаних с особливостями обраної теми науково-дослідницької роботи. Також студент повинен представити результати семестрової роботи у вигляді усного повідомлення, або письмового тексту.

Студент повинен виявити здатність репрезентувати обрану тему та предмет дослідження, її актуальність, продемонструвати власну обізнаність в рамках досліджуваної проблеми, володіння базовою методологією дослідження, а також теоретичною та аналітичною базою власної теми роботи.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ (102 год.)

Індивідуальні заняття передбачають особистісно-орієнтований підхід у викладанні з використанням традиційних та інтерактивних методів і технологій навчання із залученням інформаційно-комунікаційних технологій для повноцінного оволодіння найрізноманітнішими інтегративними, загальними та фаховими компетентностями музичного культуролога. Унікальність програми полягає у тому, що індивідуальні заняття з фаху відбуваються протягом всього навчання, що надає змогу здобувачам магістерського рівня вищої освіти оволодіти системою спеціалізованих концептуальних знань та загальних і фахових компетентностей для досягнення конкурентоспроможності на сучасному ринку праці не лише в Україні, а й за її межами.

КРИТЕРІЇ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ НА ІСПИТІ

Оцінка «**відмінно**»: студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний самостійно мислити, може визначати тенденції та протиріччя культурних процесів, робить аргументовані висновки, вирішує творчі завдання, професійно володіє понятійно-категоріальною базою в усній та письмовій формі. На високому рівні демонструє необхідні навички роботи із науковим текстом – розробка плану, логічне та послідовне викладення власних думок з обраної проблематики, чітке розуміння актуальності проблеми та перспектив її подальшого розв'язання, надання обґрунтованих висновків (по розділах роботи), складання списку літератури.

Оцінка «**добре**»: студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, володіє фактами історичного та культурного процесів, здатний встановити причинно-наслідкові зв'язки між ними, уміє наводити власні приклади на підтвердження власних думок. На якісному рівні демонструє основні навички роботи із науковим текстом – розробка плану, логічне та

послідовне викладення власних думок з обраної проблематики, добре розуміння актуальності проблеми та перспектив її подальшого розв'язання, надання обґрунтованих висновків (по розділах роботи), складання списку літератури.

Оцінка «**задовільно**»: студент розуміє основний навчальний матеріал, має стійкі навички роботи із текстом, може наводити приклади, здатен аналізувати матеріал. На задовільному рівні демонструє навички роботи із науковим текстом. Не чітко вирізняє засадничі функції наукового дослідження – розробка плану, логічне та послідовне викладення власних думок з обраної проблематики, чітке розуміння актуальності проблеми та перспектив її подальшого розв'язання, надання обґрунтованих висновків (по розділах роботи), складання списку літератури.

Оцінка «**незадовільно**»: студент не розуміє основного навчального матеріалу, не здатний відтворювати пропоновані наукові концепції, не розуміється на головних етапах історичного та культурного процесів. Не демонструє необхідних навичок роботи із науковим текстом.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

1. Вербальний:

- пасивний (лекційний, теоретичний, герменевтичний);
- активний (бесіда);
- інтерактивний (діалог, полілог).

2. Практичний:

- пошукова практика;
- аналітична практика;
- дослідницька практика.

3. Наочний:

- ілюстрації;
- демонстрація.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчальна програма з даної дисципліни.
2. Підручники, посібники, монографії, наукові статті, дис. дослідження та матеріали інтернет – ресурсів (див. рекомендовану літературу).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аверинцев С.С. Предварительные заметки к изучению средневековой эстетики. // Древнерусское искусство. М.1975.
2. Адорно Т. Введение в социологию музыки. М.1973.
3. Адорно Т. Типы и синдромы. // Соц. исследования.1993. 3.
4. Азначеева Е.Н. Музыкальные принципы организации литературно-художественного текста. Пермь. 1994.
5. Актуальные проблемы культуры XX века. / Под ред. В.И.Добрынина. – М., 1993.
6. Алфьорова З. І. Межі видимого. Становлення візуального мистецтва. Х. : ХДАК, 2008. 267 с.
7. Андрияускас А.А. К вопросу о методологических аспектах исторических связей искусствознания с эстетикой и философией искусства (XVIII-начало XX в.).// Методологические проблемы современного искусствознания. М.1986.
8. Аникст А. А. Теория драмы от Аристотеля до Лессинга. - М., 1967.
9. Античная музыкальная эстетика. - М., 1960.
10. Арнхейм Р. Новые очерки по психологии искусства / Р. Арнхейм ; [пер. с англ. Г. Крейдлина]. – М. : Прометей, 1994. – 352 с.
11. Асафьев Б. Музыкальная форма как процесс. Л.1971.
12. Асмус В.Ф. Немецкая эстетика XVIII века. М.1962.
13. Бабушка Л. Фестивація як комунікативний апропріатор глобалізаційних процесів у культуротворчому просторі. Ніжин: Видавець ПП Лисенко ММ, 2020. 272 с.
14. Банфи А. Философия искусства. - М, 1989.
15. Барт Р. Удовольствие от текста / Р. Барт ; [пер. с фр. Г.Косиков] // Избранные работы: Семиотика. Поэтика. – М. : Прогресс, 1989. – С. 462–518.
16. Батай Ж. Внутренний опыт / Жорж Батай ; [пер. с фр. С. Фокина]. – СПб.: Аксиома, Мифрил, 1997. – 336 с.
17. Бахтин М. Эстетика словесного творчества . – М.: Искусство, 1979. – 424 с.
18. Баткина Л. М. Итальянское Возрождение. Проблемы и люди.
19. Безклубенко С. Д. Відеологія: Основи теорії екранних мистецтв К. : Альтерпрес, 2004. 325 с.
20. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. М.1993.
21. Бергсон А. Материя и память / А.Бергсон // Творческая эволюция. Материя и память. – Мн.: Харвест, 1999. – С. 414–669.
22. Бердяев Н. А. Философия творчества, культуры и искусства. В 2-х т. - М., 1994.

23. Берковский Н.Я. Романтизм в Германии. Л.1974.
24. Библер В. С. От наукоучения к логике культуры. - М., 1991.
25. Бодлер Ш. Об искусстве. М.1986.
26. Бодрийяр Ж Система вещей. - М., 1995.
27. Бранский В. П. Искусство и философия. - Калининград, 1999.
28. Бровко М. М. Культурологія в системі гуманітарного знання // Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності : зб. наук. пр. Київ : видав. центр КНЛУ, 2007. С. 96–102.
29. Бровко М. М. Мистецтво : філософсько-культурологічні виміри : монографія. Київ : видав. центр КНЛУ, 2008. 237 с.
30. Буало. Поэтическое искусство. М.1957.
31. Бурдые П. Практический смысл ; [пер. с фр. А. Бикбов, К. Вознесенская, С. Зенкин, Н. Шматко]. – СПб.: Алетейя, 2001. – 562 с.
32. Бурова О. К. Культурный смысл, ритм и Универсум. Опыт теоретического сближения // Вісник Харківського університету ім. В. Н. Каразіна. – 2001. – № 531. – С. 29–34.
33. Вагнер Г.К. Канон и стиль в древнерусском искусстве. М.1987.
34. Вагнер Р. Избранные работы. М.1978.
35. Вайнштейн О.Б. Удовольствие от гипертекста: Генетическая критика во Франции. // Новое лит. обозрение. 1995.
36. Вайнштейн О.Б. Язык романтической мысли. М.1994.
37. Вакенродер В.-Г. Фантазии об искусстве. М.1977.
38. Ванслов В.В. Эстетика романтизма. М.,1966.
39. Вартанов А.С. От фото до видео. (Образ в искусствах XX века). М.1996.
40. Самосознание европейской культуры XX века. - М., 1991.
41. Вельфлин Г. Ренессанс и барокко. С.Пб. 1913.
42. Вернадский В.И. Философские мысли натуралиста. М.1988.
43. Вольтер Ф.-М.-А. Эстетика. М.1974.
44. Габермас Ю. Філософський дискурс Модерну / Ю. Габермас ; [пер. з нім. В. М. Купліна]. – К.: Четверта хвиля, 2001. – 424 с.
- 45.
46. Гадамер Г.-Г. Актуальность прекрасного. - М., 1991.
47. Гадамер Г.-Х. Истина и метод: Основы философской герменевтики. М.1988.
48. Гадецкая А. Н. Культура повседневности в музыкальном искусстве: интерпретационные возможности и методологические перспективы (на примере творческой биографии М. И. Глинки) / А. Н. Гадецкая // Київське

- музикознавство : 3б. ст. - К., 2014. -№20: Музичне мистецтво і культура. - С.147-158.
49. Гадецька А. М. Танець у творчій біографії М. І. Глінки / А. М. Гадецька // Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського: Науковий журнал. - 2010. - №3 (8). - С. 180-186.
50. Гадецька Г. Глінка, музика і карети. Художній нарис на основі епістоляріїв для учнів основної та старшої школи / Г. М. Гадецька // Учитель музичного мистецтва: Щомісячний спеціалізований журнал. - К., 2014. - №12. - С.21-24.
51. Гадецька Г. М. Михайло Глінка. Біографія у повсякденності: антураж чи справжність? / Г. М. Гадецька // Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського: Науковий журнал. - 2012. - №4 (17) 2012. - С. 113-123.
52. Гайденок П.П. Трагедия эстетизма. Опыт характеристики мирозерцания Серена Кьеркегора. М.1970.
53. Гвардини Р. Конец нового времени / Р. Гвардини [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://krotov.info/libr_min/04_g/gva/rdini.htm.
54. Гейзінга Й. Homo Ludens ; [пер. з англ. О. Мокровольського]. – К.: Основи, 1994. – 250 с.
55. Гейне Г. Романтическая школа.// Собр.соч. в 10 тт., т.6.М.1958.
56. Герасимова-Персидская Н. Партесный концерт в истории музыкальной культуры. – М.: Музыка, 1983. – 288с.
57. Герасимова-Персидская Н. Музыка. Время. Пространство. — К. : Дух і літера, 2012. - 408 с.
58. Герчанівська П. Е. Модель культурологічного дослідження в парадигмі теорії систем // Українські культурологічні студії. 2017. № 1 (1). С. 19–22.
59. Герчанівська П. Е. Індивід, суб'єкт, особистість, індивідуальність як базові концепти теоретичної культурології: нові підходи і стратегії // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. 2014. Вип. 33. С. 78–86.
60. Гирц К. Интерпретация культур / К. Гирц. – М.: РОССПЭН, 2004. – 560 с.
61. Горбачов Д. Українські авангардисти як теоретики і публіцисти. Київ : РВА Тріумф, 2005. 384 с.
62. Госейко Л. Історія українського кінематографа. 1896–1995 / пер. з фр. С. Довганюк, Л. Госейко. Київ : KINO–КОЛО, 2005. 464 с.
63. Гофман Э.-Т.-А. Письма, высказывания, документы. М.1987.

64. Грабович Г. Ю. Шевченко як міфотворець : семантика символів у творчості поета : монографія / пер. з англ. С. Павличко. Київ : Рад. письменник, 1991. 212 с.
65. Грица С. Парадигматична природа фольклору. Народна творчість та етнологія. 2017. № 1 (365). С. 9–26.
66. Грицак Я. Лекції курсу «Вибрані питання європейської історії». - 2016.
67. Гройс Б. Комментарии к искусству. – М. : Худож. журнал, 2003. – 342 с.
68. Гумбрехт Х. У. Производство присутствия: Чего не может передать значение ; [пер. с англ. С. Зенкина]. – М.: Новое литературное обозрение, 2006. – 184 с.
- 69.
70. Гуменюк Т.К. Жак Деррида и постмодернистское мышление. - К., 1999.
71. Гуменюк Т.К., Тишко С.В. Музична культурологія в координатах гуманітарного мислення (до 20-річчя кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського) // Часопис Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського. – № 1(38) (2018).
72. Гуменюк Т. К. Нове світовідчуття «commencement de siecle» як феномен культури: світоглядні настанови і художньо-естетичні виміри // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2017. № 4. С. 76-95.
73. Гуменюк Т. К. Культура початку третього тисячоліття: дискурс нового світовідчуття. Вісник Нац. академії керівних кадрів культури і мистецтв. Вип. 2. Київ, 2019. С. 8-11.
74. Гуревич А. Я. Категории средневековой культуры. М. : Искусство, 1984. 350 с.
75. Гелнер Е. Розум і культура. Історична роль раціональності та раціоналізму ; [пер. с англ. С. Савченко]. – К.: Акта, 2004. – 298 с.
76. Дабло Л. Г. Використання біографічного методу на прикладі теоретичної спадщини Д. Овсянико-Куликовського // Актуальні проблеми науки та освіти : зб. матеріалів ХІХ підсумкової наук.-практ. конф. викладачів (Маріуполь, 3 лют. 2017 р.). Маріуполь : МДУ, 2017. С. 191–121.
77. Дали С. Дневник одного гения. - М., 1994.
78. Демчук Р.В. Ідентифікаційні поняття культурології // Культурологія: Могилянська школа / Ред. Ю.В.Джулай, Д.О. Король, М.А. Собуцький. К.: Видавництво О.Філюка, 2018. С. 9-46.
79. Демчук Р. Ментальність як ідентифікаційне поняття у матриці української культури // Вісник НАККиМ. Київ: Міленіум, 2017. № 1 С. 28–38.

80. Демчук Р. Міфопоетика як культурний топос та культурологічний метод // Вісник НАККиМ, Київ: Міленіум, 2017. № 3. С. 48–52.
81. Демчук Р. Українська ідентичність у модусі міфологем. Київ : Стародавній світ, 2014. 235 с. (Рецензія: Волков С., Кретов А. Українська ідентичність у транскультурному просторі // Культурологічна думка: щорічник наук. праць. Київ : ІКНАМУ, 2015. № 8. С. 186–187.
82. Деррида Ж. Позичення. - Київ, 1996.
83. Дидро Д. Эстетика и литературная критика. М.1980.
84. Дмитриева Н.А. К проблеме интерпретации. // Мир искусств. М.1995.
85. Добіна Т. Г.Феномен культуротворчості в житті сучасного суспільства // Вісник Маріупольського держ. ун-ту. Серія : Філософія, культурологія, соціологія. Маріуполь : Вид. центр МДУ, 2016. Вип. 11. С. 92–96.
86. Довга Л. М. Система цінностей в українській культурі XVII ст. : (на прикладі теоретичної спадщини Інокентія Гізеля) / Л. Довга. Київ-Львів : Свічадо, 2012. 344 с.
87. Дутчак В. Сучасні фольклорні фестивалі на західному пограниччі України в контексті міжкультурної комунікації. Na pograniczach O stosunkach społecznych i kulturowych / redakcja naukowa: R. Lipelt. Sanok: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Grodka w Sanoku, 2018. С. 161–172.
88. Жигульский К. праздник и культура. - М., 1991.
89. Жильсон Э. Живопись и реальность.//Западноевропейская эстетика XX века. М.1992. Вып.1.
90. Жукова Н. А.Елітарна література в іменах : монографія. Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2016. 304 с.
91. Загайкевич А. Українська електронна музика : практика дослідження / А. Загайкевич // Музика в інформаційному суспільстві : зб. наук. статей. – Вип. 76. – К. : Нац. муз. акад. ім. П. І. Чайковського, 2008. – С. 39–62.
92. Задерацкий В.В. Музыкальная форма. М.1995.
93. Зельдмайер Х. Искусство и истина: О теории и методе истории искусства. – М., 1999.
94. Зинькевич Е. Украинский авангард : зигзаги истории // Сто лет русского авангарда : сб. ст. Москва : Московская консерватория, 2013. С. 385–398.
95. Зинькевич Е.С. Методологические аспекты проблемы традиции и новаторства // Исторические аспекты теоретических проблем в музыковедении. – К., 1985. – с. 65-81.
96. Зоркая Н.А. Рецептивная эстетика. //История эстетической мысли. М.1990. Т.5.

97. Покулита І.К. Зорові метафори культури у візуально-смысловому сегменті медіакомунікації. ВІСНИК НТУУ “КПІ”. Філософія. Психологія. Педагогіка. № 2 (44) (2015).
98. Етнопсихологічний вимір України: семіозис, міфотворчість, ідентичність: монографія. Київ: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2014. 193 с.
99. Еліас Н. Процес цивілізації. Соціогенетичні і психогенетичні дослідження ; [пер. з нім. О. Логвиненко]. – К.: Альтернативи, 2003. – 672 с.
100. Еріксен Т. Г. Тиранія моменту: швидкий і повільний час в інформаційну добу ; [пер. з англ. В. Дмитрука]. – Львів: Кальварія, 2004. – 196 с.
101. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей / Т.1 ; [пер. с франц.]. – Львів: Дух і Літера, 2009. – 576 с.
102. Єрмоленко В. Оповідач і філософ. Вальтер Беньямін та його час / В. Єрмоленко. – К.: Критика, 2011. – 280 с.
103. Иконникова С. Н. История культурологических теорий. СПб.: Питер, 2005. 474 с.
104. Иглтон Т. Идея культуры ; [пер. с англ. А. Кушнарева]. – М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2012. – 192 с.
105. Ильин И. П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. - М., 1996.
106. Ильин И.П. Нарратология. //Современное зарубежное литературоведение. М.1996.
107. Ингарден Р. Исследования по эстетике. М.1962.
108. Искусствознание Запада об искусстве XX века. – М.,1988.
109. История европейского искусствознания: от античности до конца XVIII века. – М., 1963.
110. История красоты / под ред. Умберто Еко / пер. с итал. А. А. Сабашниковой. М. : СЛОВО/SLOVO, 2010. 440 с.
111. История культурологии: учебник для аспирантов и соискателей ученой степени кандидата наук / под ред. д-ра филос. наук, проф. А. П. Огурцова. М.: Гардарики, 2006. - 383 с.
112. Іваницький А. Український музичний фольклор: підручник. – Вінниця: Нова книга, 2004. 320 с.
113. Каган М. С. Философия культуры. СПб., 1996.
114. Каган М.С. Эстетика как философская наука. СПб.1997.
115. Каган М.С.Морфология искусства. Л.1972.
116. Казимир Малевич. Київський період 1928–1930 : зб. матеріалів / упор. Т. Філевська. Київ : Родовід, 2016. 336 с.

117. Кандинский В.В. Избранные труды по теории искусства: в 2 т. - М., 2001.
118. Кандинский В.В. О сценической композиции. //Изобразительное искусство.1919. 1.
119. Кант И. Критика способности суждения. // Собр.соч. в шести томах. Т.5. М.1964.
120. Конрад Н. Запад и Восток. – М., 1972.
121. Кормин Н.А. Онтология естетического. М.1992.
122. Корнієнко В. В. Гуманітарні комунікативні системи як чинники європейської інтеграції. Україна та Франція: кроскультурний діалог :[монографія] / В. В. Корнієнко. Київ :НАКККіМ, 2016. 432 с.
123. Корній Л. П. До питання про українсько-польські музичні зв'язки (За матеріалами побутової, органної та лютневої музики) // Українське музикознавство. – Вип. 6. – 1976. – с. 122-127.
124. Корній Л. П. Історія української музики. Київ-Харків-Нью-Йорк. Частина перша, 1996; частина другу, 1998; частина третя, 2001.
125. Корній Л. П. Проблема зв'язку мистецтв в українській художній культурі XVII ст. (шкільний театр і музичне мистецтво) // З історії української музичної культури. - К., 1991. – с. 37-46.
126. Корній Л. П. Українська шкільна драма і духовна музика XVII – першої половини XVIII ст. – К., 1993.
127. Корній Л., Сюта Б. Історія Української музичної культури. К. НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2011. 736 с.
128. Кохан Т. Г. Кінематограф у контексті культурного простору XX століття : монографія. Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2017. 304 с.
129. Кривда Н. Ю. Українська діаспора : досвід культуротворення : монографія. Київ : Академія, 2008. 280 с.
130. Кривошея Т. Глобальне культуротворення: сучасний діалог між Сходом і Заходом / Людина в лабіринті перспектив. К.: Видавець ПАРАПАН, 2004. – С. 188–208.
131. Кривошея Т. О. Естетичне виховання в сучасному культуротворчому процесі. – К., 2013. – 271 с.
132. Кривошея Т.О. Візуальна антропологія в системі культурологічного знання / Т.О. Кривошея // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К.: ВІР УАН, 2013. – Випуск 72 (№5). – С. 508-512.

133. Кривошея Т.О. Гуменюк Т.К. Рецепція «Perola barossa» (дивовижна перлина) в сучасному художньому просторі України / Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2019. № 1. С. 20-25.
134. Кривошея Т.О. Дослідження чуттєвої культури в категоріях сучасної гуманітаристики: методологічні принципи / Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів. К.: Ліра-К, 2019. С.65-87.
135. Кривошея Т.О. Між „естетикою вітрин” та „естетикою сутінок”: специфіка художнього світобачення в мистецтві Заходу і Сходу та сучасний культурний контекст // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. Випуск XV: 3б. Наук. праць – К.: ДАККиМ, 2005. – С.9-15.
136. Кривцун О.А. Историческая психология и история искусств. М.1997.
137. Кривцун О.А. Эволюция художественных форм. Культурологический анализ. М.1992.
138. Кривцун О. А. Личность художника как предмет психологического анализа // Психологический журнал. 1996. Т. 17, № 2. С. 99–109.
139. Культурні смисли медіапростору – естетичний та аксіологічний аспекти (УДК 168) Покулита І. К., Виселко І. В. // ВИПУСК 91 ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ ГІЛЕЯ 231-236 (2015).
140. Культурологія : Учебник / Под ред. Ю.Н. Солонина, М.С. Кагана. — М. : Высшее образование, 2007. — 566 с.
141. Культурологія: ХХ век. Енциклопедія в 2-х томах.
142. Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Київ : Основи, 2001. 917 с.
143. Курышева Т.А. Театральность и музыка. М.1984.
144. Левчук Л. Психологія : історія, теорія, мистецька практика : навч. посіб. Київ : Либідь, 2002. 255 с.
145. Левчук Л. Т. Теоретичний потенціал міжнаукового підходу // Гуманітарний часопис : зб. наук. пр. Харків : ХАІ, 2015. № 2. С. 5–11.
146. Левчук Л. Т. Теоретичний потенціал міжнаукового підходу. Гуманітарний часопис : зб. наук. пр. Харків : ХАІ, 2015. № 2. С. 5–11
147. Лессинг Г.-Э. Гамбургская драматургия. М.- Л.1936.
148. Лессинг Г.-Э. Лаокоон, или о границах живописи и поэзии. М.1957.
149. Ливанова Т.Н. Западноевропейская музыка XVIII- XIX века в ряду искусств. М.1977.
150. Литературные манифесты западноевропейских классицистов. М.1980.
151. Литературные манифесты западноевропейских романтиков. М.1980.
152. Литературные манифесты французских реалистов. Л.1935.

153. Лихачев Д.С. Развитие русской культуры X – XVII веков. Эпохи и стили. – Л., 1973.
154. Личковах В. А. Світ людини в мистецтві (світоглядно антропологічні засади теорії естетичного виховання). Чернігів, 2005. 154 с.
155. Лобанова М. Западноевропейское музыкальное барокко: проблемы эстетики и поэтики. М.1994.
156. Лосев А.Ф. Знак, символ, миф. М.1982.
157. Лосев А.Ф. История античной эстетики. Аристотель и поздняя классика. М.1975.
158. Лосев А.Ф. История античной эстетики. Высокая классика. М.1974.
159. Лосев А.Ф. Проблема художественного стиля. Киев. 1994.
160. Лосев А.Ф. Форма. Стил. Вираження. – М., 1995.
161. Лосев А.Ф., Шестаков В.П. История эстетических категорий. М.1965.
162. Лотман Ю. Семиотика кино и проблемы киноэстетики. – М., 1973.
163. Лотман Ю.М. Беседы о русской культуре. Быт и традиции русского дворянства (XVIII – начало XIX века). – СПб, 1997.
164. Лотман Ю.М. Культура и взрыв. М.1992.
165. Лотман Ю.М. Пушкин / Биография писателя. Статьи и заметки 1960-1990. «Евгений Онегин». Комментарий. – СПб, 1997.
166. Манович Л. Археология компьютерного экрана // Экранная культура. Теоретические проблемы: сб.статей / отв.ред. К.Э.Разлогов. СПб. : Дмитрий Буланин, 2012. С.53-86.
167. Маньковская Н. Б. Введение в эстетику постмодернизма. - М., 1995.
168. Мелетинский Е.М. Поэтика мифа. М.1995.
169. Мацумото Д. Психология и культура / Д. Мацумото [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/Mats/17.php.
170. МЕНЖУЛІН В. БІОГРАФІЧНИЙ ПІДХІД В ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКОМУ ПІЗНАННІ: МОНОГР. КИЇВ : КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАД., 2010. 455 С.
171. Музыкальная эстетика стран Западной Европы XVIII-XVIII веков. М.1971.
172. Мукаржовский Я. Исследования по эстетике и теории искусства. М.1994.
173. Муравська О. В. Східнохристиянська парадигма європейської культури і музика XVIII-XX століть : монографія. Одеса : Астропринт, 2017. 564 с.
174. Муратов А.Б. Феноменологическая эстетика начала XX века и теория словесности (Б.М.Энгельгардт). СПб.1996

175. Мурга О.Л. Принцип виртуозности в русской художественной культуре второй половины XIX – начала XX века и эволюция жанра русского романтического фортепианного концерта. – Дис...канд. искусств. – К., 2003.
176. Муриан И. Искусствознание и история искусства. Онтологические задачи. // Вопросы искусствознания. 1996. 2.
177. Найдорф М. О двуmodalности культуры и парных категориях в культурологии [Электронный ресурс] / М. Найдорф. – Режим доступа к статье: <https://sites.google.com/site/marknaydorftexts/theory-articles/o-dvumodalnosti-kultury-i-parnyh-kategoriah-v-kulturologii>.
178. Наливайко Д.С. Искусство: направления, течения, стили. Киев. 1985. Немецкая романтическая повесть. Т.1-2. М.- Л. 1935.
179. Ницше Ф. Сочинения в 2-х тт. Том 2 ; [сост., ред. и авт. прим. К. Свасьян]. – М.: Мысль, 1996. – 829 с.
180. Огнєва Т. Театр і кіно у контексті мистецтвознавчих концепцій початку XX століття. Київ : ВАДЕКС, 2014. 432 с.
181. Оніщенко О. Культуротворчий потенціал епістолярію : європейський досвід другої половини XIX – першої половини XX століття : монографія. Київ : Ліра, 2017. 268 с.
182. Оніщенко О. Художня творчість : проект неklasичної естетики : монографія. Київ : Ін-т культурології Академії мистецтв України, 2008. 232 с.
183. Ортега-и-Гассет Х. Эстетика. Философия культуры. М. 1991.
184. Павлова О. Ю. Онтологічний статус естетичного досвіду / О. Ю. Павлова. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2008. – 262 с.
185. Панченко В. І. Мистецтво в контексті культури. – К.: ТОВ «Міжнар. фін. агенція», 1998. – 192 с.
186. П'ятницька-Позднякова І. С. Деякі аспекти інтонаційно-семантичного аналізу музичного тексту // Вісник національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2017. Вип. 2. С. 93–98.
187. П'ятницька-Позднякова І. С. Музичне мовлення в семіозисі художньої культури України (друга половина XX – початок XXI ст.): монографія. Миколаїв: Іліон, 2018. 416 с.
188. Павленко Н. О. Витоки американського живопису: переддень постмодерних метаморфоз // Культура і сучасність: Альманах. - К., 2004.
189. ПАВЛИЧКО С. Д. ДИСКУРС МОДЕРНІЗМУ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ : МОНОГРАФІЯ. КИЇВ : ЛИБІДЬ, 1997. 360 С.
190. Петрова О.М. Мистецтвознавчі рефлексії . - К., 2004.
191. Подорога В. Феноменология тела. М. 1995.

192. ПОКУЛИТА, І. К. Медіапрактики у соціальній роботі [електронний ресурс] : підручник / І. К. Покулита, М. О. Колотило ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – електронні текстові дані (1 файл: 1,45 мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, вид-во «Політехніка», 2020. – 192 с. – назва з екрана.<https://ela.kpi.ua/handle/123456789/37386>
193. Поліщук О. Художнє мислення : естетико-культурологічний дискурс : монографія. Київ : ПАРАПАН, 2007. 208 с.
194. Попов Ч. Эстетические проблемы иконологии. //Сов.искусствознание. М.1989. 25.
195. Потебня А. Слово и миф. М.1989.
196. Прimitив и его место в художественной культуре Нового и новейшего времени. М.1983.
197. Проблема канона. М.1973.
198. Пропп. Морфология волшебной сказки.
199. Ренессанс. Барокко. Классицизм. М.1966.
200. Ривош Я.Н. Время и вещи: очерки по истории материальной культуры в России начала XX века. М.1990.
201. Рикёр П. Конфликт интерпретаций. М.1995.
202. Ритм, пространство и время в литературе и искусстве. Л.1974.
203. Розова Т.В., Чорна Л.В. Людина. Культура. Філософія (Проблема людини в європейській філософії). Київ-Одеса: Освіта України, 2015. 328 с.
204. Роллан Р. Стендаль и музыка.// Собр.соч. в четырнадцати томах. Т.14.М.1958.
205. Руссо Ж.-Ж. Об искусстве. М.-Л. 1959.
206. Сабадаш Ю. С., Попович О. В. Потенціал біографічного підходу щодо аналізу ролі видатної особистості у світовій культурі (на прикладі життя Збігнева Бжезінського) // Вісник Держ. академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. Київ : Міленіум, 2018. № 4. С. 90–95.
207. Самойленко А.И. Диалог как музыкально-культурологический феномен: методологические аспекты современного музыкознания: Дисс. ...д-ра искусствоведения: 17.00.03. – Одесса, 2003. – 434 с.
208. Самохвалова В.И. Язык искусства. М.1982.
209. Северинова М.Ю. Архетипи в культурі у проєкції на творчість сучасних українських композиторів: [Монографія] – К. : НАКККіМ, 2013. – 300 с.
210. Скорик А. Мистецтво телекомунікації як феномен сучасної медіакультури :український дискурс: монографія. Львів: Видавець ФОП Тетюк Т.В., 2015.- 424 с.
- 211.

212. Собуцький М.А. Межі психоаналітичного підходу в культурології // Наукові записки НаУКМА. 2004. Т.24. С.13-25. 546. Собуцький М.А. Мовно-культурний простір Середньовіччя. К. : КМ Академія, 1997. 208 с.
213. Сорокин П. Человек, цивилизация, бщество. - М., 1992.
214. Станіславська К. І. Мистецькі форми сучасної видовищної культури: навчальний посібник. Київ: Стилос, 2020. 208 с., 64 с. іл.
215. Стародубцева Л. В. Методологічні проблеми культурології. Х. : ХДАК, 2005. 76 с. 555. Стародубцева Л. В. Мнемозина и Лета. Память и забвение в истории культуры. Х. : ХГАК, 2003. 696 с.
216. Стравинский И. Хроника. Поэтика. – М; СПб. : Центр гуманитарных инициатив, 2012. – 368 с.
217. Суханцева В. К. Музыка как мир человека. От идеи вселенной – к философии музыки. – К.: Факт, 2000. – 176 с.
218. Сюта Б. Глобалізаційні та периферизаційні процеси в культурі як чинник організації художньої цілісності в сучасній музиці. Дрогобич :Видавництво "Коло", 2007. 60 с.
219. Табачковський В. Г. Полісутнісне homo: філософсько-мистецька думка в пошуках «неевклідової рефлексивності». К.: ПАРАПАН, 2005. – 432 с.
220. Татарнікова А. А. Алілуйна парадигма європейської культури і музики (від готики до сучасності) : монографія. Одеса : Астропринт, 2020. 344 с.
221. Теоретическая культурология. — М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга; РИК, 2005. — 624 с. (Серия «Энциклопедия культурологии»).
222. Теории, школы, концепции. Художественная рецепция и герменевтика.М.1985.
223. Типсина А. Н. Немецкий экзистенциализм и религия. - Л., 1990.
224. Тишко С.В. Шляхи культурологічних досліджень творчих біографій музикантів // Київське музикознавство. Культурологія та мистецтвознавство: Збірка статей. – К.: КМАМ ім. Р.М. Глієра, 2019. – Вип. 58. – С. 79-90. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kmuz_2019_58_9
225. Тишко С.В., Куколь Г.В. Монографія «Странствия Глинки. Комментарий к “Запискам”». Ч. 5: Италия. К.: 2020. Опубліковані в Інтернеті на сайті academia.edu <https://independent.academia.edu> вступна стаття та 11 коментарів.
226. Тышко С. Проблема национального стиля в русской опере. Глинка. Мусоргский. Римский-Корсаков. К., 1993.

227. Тышко С., Мамаев С. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам». Ч. 1. Украина. К., 2000; переиздание: К., 2005; Ч. II. Глинка в Германии, или Апология романтического сознания. - К., 2002.
228. Уваров С. А. Музыкальный мир Александра Сокурова. М. : Классика – XXI век, 2011. 190 с.
229. Устюгова Е.Н. Стил ь как явление культуры. СПб.1994
230. Фабрика-Процька О. Р. Народна музична культура лемків і русинів Карпатського регіону: традиція, трансформація, ідентифікація. Монографія / О.Р. Фабрика-Процька; ДВНЗ «Прикарпат. нац. ун-т імені В. Стефаника». Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2020. 496 с., 24 іл.
231. Феноменология искусства.М.1996.
232. Философия культуры. М.1991.
233. Філософія культури: основні поняття, напрями, персоналії. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За загальною редакцією М.О.Тимошенко. Київ — Чернівці: “Букрек”, 2020.
234. Флобер Г. Об искусстве. М.1991.
235. Фрезер Д. Фольклор в Ветхом Завете. М.1989.
236. Фуко М. Археология знания. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 326 с.
237. Фуко М. Герменевтика субъекта: Курс лекций, прочитанных в Коллеж де Франс в 1981-1982 учебном году / Мишель Фуко ; [пер. с фр. А. Погоняйло]. – СПб.: Наука, 2007. – 677 с.
238. Хайдеггер М. Письмо о гуманизме; [пер. В. Бибихина] / М. Хайдеггер // Время и бытие. Статьи и выступления. – М. Республика, 1993. – С.192-220.
239. Холопов Ю. Н. Изменяющееся и неизменное в эволюции музыкального мышления / Проблемы традиции и новаторства в современной музыке. – М., 1982. – С. 83 – 108.
240. Холопов Ю. Булез Пьер / Лексикон неоклассики. Художественно – эстетическая культура XX века / под ред. В.В.Бычкова. – М.: РОССПЭН, 2003. – С. 97 – 99.
241. Холопова В. Музыка как вид искусства. – 2-е изд. – М.: Научно-творческий центр "Консерватория", 1994. – 260 с.
242. Холопова В. Шнитке Альфред Гарриевич / В. Холопова // Лексикон неоклассики. Художественно-эстетическая культура XX века / под ред. В. В. Бычкова. – М. : РОССПЭН, 2003. – С. 499–501.
243. Холодинська С. М. Михайль Семенко : культуротворчі пошуки на теренах українського футуризму : монографія. Київ : Ліра-К, 2018. 292 с.
244. Художественный примитив. Эстетика и искусство. М.1996.

245. Хюбнер К. Истина мифа. М.1996.
246. Черкашина-Губаренко М.Р. Историческая опера эпохи романтизма. – К., 1986.
247. Черкашина-Губаренко М.Р. Историческая опера эпохи романтизма: (опыт исследования). – К.: Муз Україна, 1986. – 151 с.
248. Черкашина-Губаренко М.Р. Опера XX століття: Нариси. – К.: Муз. Україна, 1981. - 208 с.
249. Шевченко Л. М. Сильові характеристики української фортепіанної культури XX століття : монографія. Одеса : Астропринт, 2019. 336 с.
250. Шейко В. М. Культура України в глобалізаційно-цівілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти). К. : Інститут культурології НАМУ, 2009. 624 с. 644.
- Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX — початок XXI ст.) В 2 т. Т. 1. Харків : Основа, 2001. 520 с.
251. Шейко В. М., Богуцький Ю. П. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина XIX — початок XXI ст.) К. : Генеза, 2005. 592 с. 648.
252. Шейко В. М., Богуцький Ю. П., Кушнарєнко Н. М. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства. Харків : ХДАК, 2016. 330 с. 649.
253. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науководослідницької діяльності: підручник. К. : Знання, 2006. 307 с.
254. Шелли П.-Б. Письма. Статьи. Фрагменты. М.1972.
255. Шеллинг Ф.-В.-И. Об отношении изобразительных искусств к природе. //Литературная теория немецкого романтизма. М.1934.
256. Шеллинг Ф.-В.-И. Философия искусства. М.1966.
257. Шиллер Ф. О наивной и сентиментальной поэзии. // Его же. Собр.соч. в шести томах. Т.6. М.1959.
258. Шип С.В. Музыкальная речь и язык музыки (теоретическое исследование) . О. : Издательство Одесской гос. консерватории им. А.В.Неждановой, 2001. 296с.
259. Шопенгауэр А. Мир как воля и представление. Т.1., вып. II, III. М.1990.
260. Шпенглер О. Закат Европы. Т.1.– М., 1993.
261. Шуман Р.Избранные статьи о музыке. М.1956.
262. Эко У. Искусство и красота в средневековой эстетике. СПб, 2003.
263. Эко У. История красоты / под ред. У.Эко. - М. : Слово/Slovo, 2005. - 440 с.
264. Эко У. Как написать дипломную работу.
265. Эко У. Шесть прогулок в литературных лесах. СПб, 2003
266. Эстетика раннего французского романтизма. М.1982.

267. Эткинд А. Внутренняя колонизация. Имперский опыт России. М.: НЛЮ, 2014. <https://www.klex.ru/q7z>.
268. Яковлев О. Синергія культурних ідентичностей в сучасній Україні: монографія / О. Яковлев. – К.: НАКККиМ, 2015. – 236 с.
269. Яковлев О. В. Формування інформаційного середовища культурної спадщини України: Cultural Heritage Projects / О.В. Яковлев // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія. Культурологія. Соціологія: збірник наукових праць. – Маріуполь: МДУ, 2015. – № 10. – С.160-168.
270. Ясперс К. Смысл и назначение истории. - М., 1991.
271. El Toros: Как возможна философия кино? Исследования. Интервью. Эссе. Переводы. Кинотексты. / Ред. Д. Петренко, Л. Стародубцевой. Х.: К.: El Toros Cinema Club Foundation, 2009. 229 с.